

RAPORT
ANUAL

2023

DESPRE CRJ

Centrul de Resurse Juridice (CRJ) este o organizație neguvernamentală, înființată în anul 1998 de către Fundația pentru o Societate Deschisă, care acționează pentru crearea și funcționarea unui cadru legal și instituțional care să asigure respectarea drepturilor omului și a egalității de șanse și pentru accesul liber la un act de justiție echitabil.

STR. ARCULUI 19, SECTOR 2, 021032, BUCUREȘTI

Tel: (+40) 21-212.06.90, (+40) 21-212.05.20

Fax: (+40) 21-212.05.19

Email: office@crj.ro | website: www.crj.ro

[FACEBOOK.COM/CRJRO](https://www.facebook.com/CRJRO)

[INSTAGRAM.COM/CRJ.RO](https://www.instagram.com/CRJ.RO)

[TWITTER.COM/CRJ_RO_](https://twitter.com/CRJ_RO_)

[LINKEDIN.COM/COMPANY/CRJRO](https://www.linkedin.com/company/CRJRO)

[YOUTUBE.COM/CENTRULDERESURSEJURIDICE](https://www.youtube.com/CENTRULDERESURSEJURIDICE)

CONSILIUL DIRECTOR

Radu Moțoc

Președinte

Eugenia Crângariu

Antonie Popescu

Ivan Fișer

ECHIPA CRJ

Georgiana Iorgulescu

Director Executiv

Valentina Nicolae

Director Executiv

Interimar

Georgiana Pascu

Manager program

Ruxandra Roșu

Expert Jurist

Ruxandra Mateescu

Expert comunicare

Ștefania Vîlcu

Coordonator cursuri

Georgiana Dărăștean

Coordonator cursuri

Georgiana Bădescu

Coordonator comunicare

Adriana Stoian-Iordache

Expert Jurist

Cezara David

Manager program

Cezara Băceanu

Jurist program

Niculina Popescu

Director Economic

Andreea Stan

Contabil

Liliana Florea

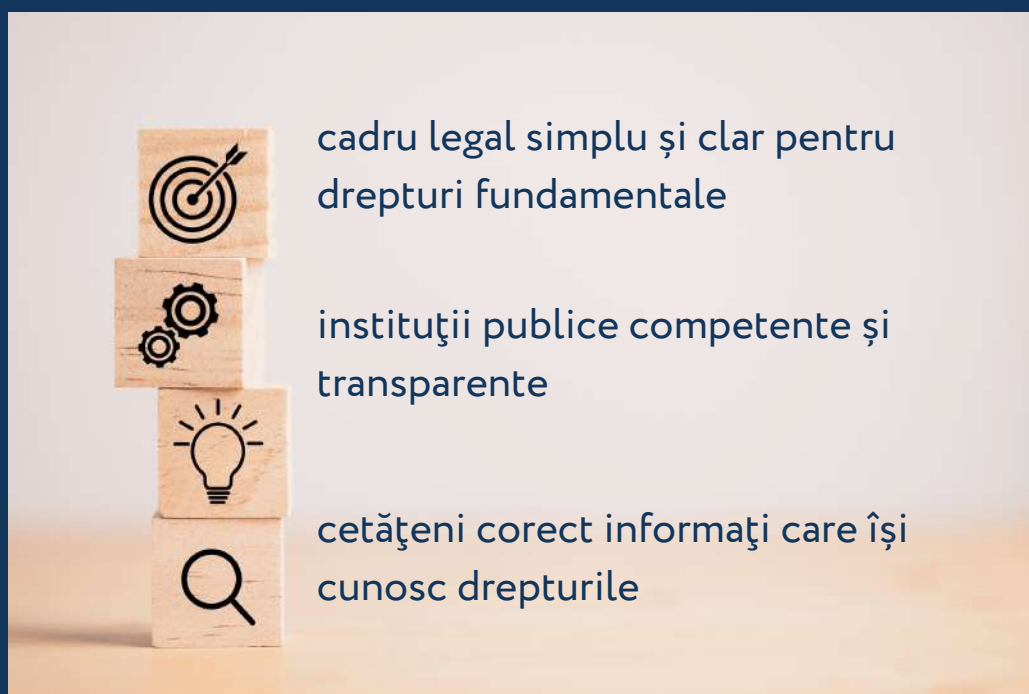
Secretară

Florin Călugaru

Administrator

ECHIPA CRJ

OBIECTIVE

VOLUNTARI

"Diversitatea lucrurilor pe care le-am avut de făcut ca voluntar CRJ este un alt aspect care m-a încântat pe parcursul stagiului de voluntariat, întrucât am simțit că învăț despre drepturile omului într-o manieră extrem de dinamică - de la contribuția la materiale informative despre categorii vulnerabile și analiza unor decizii CNA despre discursul instigator la ură, până la crearea unor materiale vizuale pe marginea unor poezii feministe."

Miruna Barbuș, Laura Maria Bâlu, Amalia Bețivoiu, Vlad Dănescu, Ana Dincă, Ana Drulă, Mike Drulă, Gabriela Ioana Ducuță, Milena Enescu, Andreea Iurchian, Mihai-Alexandru Ganea, Raisa Manolescu, Andreea Ioana Mihai, Ioana Alexandra Munteanu, Irina Mușat, Robert Nazarcu, Daniel Neagu, Cristina-Mihaela Radu, Alma Zbîrcea.

DIRECȚII ȘI PROGRAME

Centrul de Resurse Juridice acționează, prin echipa sa de juriști și experți în drepturile omului pe mai multe paliere:

- Realizăm monitorizări, preluăm cazuri de încălcări ale drepturilor persoanelor cu dizabilități aflate în instituții și parcurgem toate etapele procesuale necesare valorificării acestor drepturi;
- Facem propuneri de îmbunătățire a cadrului legislativ privind drepturile omului, ori de creare de normă acolo unde ea nu există;
- Urmărim modul de implementare a politicilor publice din domeniul drepturilor omului și al integrității și identificăm vulnerabilitățile din sistem.

ANTIDISCRIMINARE

Programul, activ din anul 2003, a început să se concentreze mai puțin pe adoptarea unei legislații în domeniul antidiscriminării și mai mult pe implementarea eficientă a legislației antidiscriminare.

PLEDOARIE PENTRU DEMNITATE

Programul a început în 2003 ca un pionierat în domeniul protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale sau cu afecțiuni neurologice instituționalizate prin organizarea de vizite de monitorizare neanunțate, cu scopul de a evidenția și aduce în atenția autorităților publice, modul în care este aplicată legea în domeniul apărării și protejării drepturilor persoanelor cu dizabilități mintale instituționalizate.

JUSTIȚIE ȘI STAT DE DREPT

Programul are ca scop să îmbunătățească accesul la justiție al cetățenilor, să contribuie la consolidarea instituțiilor care asigură protecția drepturilor omului și a statului de drept.

OBIECTIVE

- mainstreaming-ul (abordarea integratoare a egalității în legile și politicile românești, în special în acelea care au un impact direct asupra grupurilor vulnerabile);
- o capacitate crescută a organizațiilor societății civile și a membrilor grupurilor vulnerabile de a combate discriminarea, și un public românesc care conștientizează mai mult existența discriminării cu efectele ei.

Pentru a atinge aceste obiective, în cadrul programului au loc activități de: Advocacy; Monitorizare și raportare; Formare și creșterea capacității; Activități watchdog (câine de pază).

BUGET PROGRAM 59,278.00 Euro

■ Nediscriminarea, dincolo de cuvinte (2021-2023)

Proiectul a avut ca scop creșterea gradului de conștientizare a cetățenilor cu privire la nivelul de acceptare și internalizare a discursului urii în spațiul public și întărirea capacității acestora de identificare, raportare și combatere a discursului urii, inclusiv prin deconstruirea prejudecăților care îl susțin, prejudecăți despre diverse grupuri vulnerabile la discriminare, prin oferirea de instrumente și acces facil la informație.

Proiect finanțat prin programul Active Citizens Fund România, finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021.

■ INTEGRIS: Sprijin Integrat pentru Drepturile Omului (2021-2023)

Proiectul a urmărit sprijinirea și întărirea capacității grupurilor vulnerabile de a-și exercita și apăra drepturile fundamentale și de a combate discriminarea, având ca beneficiari principali persoane aparținând grupurilor vulnerabile la discriminare, adresându-se de asemenea, avocaților și specialiștilor în drept, reprezentanților de ONG-uri care lucrează cu persoane din grupurile vulnerabile, autorităților publice furnizoare de servicii de sprijin, precum și publicului larg.

Proiectul derulat de ACTEDO, coordonator de proiect, în parteneriat cu CRJ, finanțat prin programul Active Citizens Fund România, finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021.

PROIECTE

CHAT pentru victime (2022-2024)

Proiectul are ca scop îmbunătățirea accesului la informații și sprijin pentru persoanele cu dizabilități care sunt victime ale infracțiunilor. Se dorește dezvoltarea unui serviciu de live-chat adaptat la nevoile de comunicare ale persoanelor cu dizabilități, cu accent pe persoanele cu deficiențe de auz, vorbire și vedere, precum și pe persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale.

DE CE CHAT PENTRU VICTIME?

Accesul la informații și o comunicare eficientă sunt esențiale pentru persoanele cu dizabilități care sunt victime ale infracțiunilor, pentru a participa în mod eficient la procesul de justiție penală. Din păcate, **mijloacele de sprijin existente sunt, de obicei, greu accesibile sau sunt complet inaccesibile pentru persoanele cu dizabilități.**

Astfel, proiectul "CHAT pentru Victime" este creat pentru a **facilita accesul la informații și sprijin pentru victimele infracțiunilor care sunt persoane cu dizabilități**, cu accent pe persoanele cu deficiențe de auz sau surde, pe persoanele cu deficiențe de vedere, de vorbire și de voce și pe cele cu dizabilități intelectuale și psihosociale.

Proiect derulat în parteneriat cu:

Serviciul de Sprijinire a Victimelor și Martorilor din Croația (VWSSC) – Croația, Coordonator proiect

Victim Support Europe – Belgia

Fundația Validity – Ungaria

Colegiul Oficial de Psihologie din Madrid (COPM) – Spania

Centrul Juridic pentru Protecția Drepturilor Omului și a Mediului (PIC) – Slovenia

Proiect cofinanțat de Uniunea Europeană.

CAMPANIE DE CONȘTIENTIZARE DESPRE NEDISCRIMINARE ȘI DISCURSUL URII

Campania a inclus postări regulate despre date importante din calendarul drepturilor omului, campanie identificabilă separat prin hashatag-uri: „[#calendarCRJ](#) [#knowyourhumanrights](#) [#sarbatoresdedrepturileomului](#)”.

Calendarul CRJ al drepturilor omului a fost realizat în două formate, care pot fi descărcate de pe site-ul organizației.

<p>Ianuarie</p> <p>27 ianuarie – Ziua internațională pentru comemorarea victimelor Holocaustului</p> <p>30 ianuarie – Ziua școlară pentru non-violență și pace</p> <p>Februarie</p> <p>11 februarie – Ziua internațională a femeilor și fetelor în știință</p> <p>20 februarie – Ziua dezrobirii romilor</p> <p>20 februarie – Ziua mondială a justiției sociale</p> <p>21 februarie – Ziua internațională a limbii materne</p> <p>22 februarie – Ziua europeană de susținere a victimelor infracțiunilor</p> <p>A doua marți din februarie – Ziua unui internet mai sigur</p> <p>Martie</p> <p>1 martie – Ziua fără discriminare</p> <p>4 martie – Ziua mondială a luptei împotriva exploatații sexuale</p> <p>8 martie – Ziua internațională a femeii</p> <p>12 martie – Ziua mondială împotriva cenzurii pe internet</p> <p>15 martie – Ziua maghiarilor de pretuindeni</p> <p>21 martie – Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale</p> <p>22 martie – Ziua mondială a apei</p> <p>31 martie – Ziua internațională a vizibilității persoanelor transgen</p> <p>Aprilie</p> <p>7 aprilie – Ziua mondială a sănătății</p> <p>8 aprilie – Ziua internațională a romilor</p> <p>12 aprilie – Ziua internațională a copiilor fără adăpost</p> <p>20 aprilie – Ziua nesegregării și nediscriminării în învățământ</p> <p>22 aprilie – Ziua internațională a Pământului</p> <p>26 aprilie – Ziua vizibilității persoanelor lesbiene</p> <p>Luna conștientizării abuzului sexual</p> <p>Mai</p> <p>1 mai – Ziua națională a muncii</p> <p>3 mai – Ziua mondială a libertății presei</p> <p>8 mai – Ziua egalității de șanse între femei și bărbați</p> <p>9 mai – Ziua Europei</p> <p>16 mai – Ziua rezistenței romilor</p> <p>17 mai – Ziua internațională împotriva homofobiei, bifobiei și transfobiei</p> <p>21 mai – Ziua mondială a diversității culturale</p> <p>Iunie</p> <p>1 iunie – Ziua internațională a copilului</p> <p>1 iunie – Ziua internațională a părinților</p> <p>5 iunie – Ziua împotriva violenței asupra copilului în România</p> <p>12 iunie – Ziua internațională împotriva exploatații copilului prin muncă</p> <p>16 iunie – Ziua limbii române (zi națională)</p> <p>20 iunie – Ziua mondială a refugiaților</p> <p>Luna LGBTQ+</p> <p>Iulie</p> <p>14 iulie – Ziua internațională a persoanelor non binare</p> <p>30 iulie – Ziua mondială împotriva traficului de persoane</p>	<p>August</p> <p>2 august – Ziua europeană de comemorare a victimelor Holocaustului împotriva romilor</p> <p>12 august – Ziua internațională a tinerilor</p> <p>22 august – Ziua internațională de comemorare a victimelor actelor de violență bazate pe religie</p> <p>Septembrie</p> <p>8 septembrie – Ziua internațională a alfabetizării</p> <p>10 septembrie – Ziua mondială de prevenire a suicidului</p> <p>15 septembrie – Ziua internațională a democrației</p> <p>18 septembrie – Ziua internațională a egalității salariale</p> <p>23 septembrie – Ziua vizibilității persoanelor bisexuale</p> <p>26 septembrie – Ziua mondială a contracepției</p> <p>28 septembrie – Ziua internațională a accesului la avort în condiții de siguranță</p> <p>Octombrie</p> <p>1 octombrie – Ziua internațională a persoanelor vârstnice</p> <p>2 octombrie – Ziua internațională a non-violenței</p> <p>5 octombrie – Ziua mondială a cadrelor didactice</p> <p>7 octombrie – Ziua internațională a muncii decente</p> <p>9 octombrie – Ziua națională de comemorare a Holocaustului</p> <p>10 octombrie – Ziua mondială a sănătății mintale</p> <p>11 octombrie – Ziua internațională a coming out-ului</p> <p>11 octombrie – Ziua internațională a fetelor</p> <p>17 octombrie – Ziua mondială pentru eradicarea sărăciei</p> <p>24 oct – Ziua Organizației Națiunilor Unite</p> <p>25 octombrie – Ziua europeană a justiției</p> <p>26 oct – Ziua internațională a vizibilității persoanelor intersex</p> <p>A treia miercuri din octombrie Ziua internațională a prunurilor</p> <p>Noiembrie</p> <p>2 noiembrie – Ziua internațională pentru eliminarea impunității pentru crimele împotriva jurnaliștilor</p> <p>5 noiembrie – Ziua internațională a limbii române</p> <p>9 noiembrie – Ziua internațională împotriva fascismului și antisemitismului</p> <p>16 noiembrie – Ziua toleranței și a diversității</p> <p>19 noiembrie – Ziua internațională de prevenire a abuzurilor împotriva copiilor</p> <p>19 noiembrie – Ziua mondială a toaletei (Ziua mondială privind accesul la servicii sanitare de bază)</p> <p>20 noiembrie – Ziua universală a drepturilor copilului</p> <p>20 noiembrie – Ziua comemorării victimelor transgender</p> <p>25 noiembrie – Ziua internațională pentru eliminarea violenței asupra femeilor</p> <p>Decembrie</p> <p>1 decembrie – Ziua mondială de combatere a SIDA</p> <p>2 decembrie – Ziua internațională a abolirii sclaviei</p> <p>3 decembrie – Ziua internațională a persoanelor cu dizabilități</p> <p>5 decembrie – Ziua internațională a voluntarului</p> <p>10 decembrie – Ziua internațională a drepturilor omului</p> <p>18 decembrie – Ziua minorităților naționale din România</p> <p>18 decembrie – Ziua internațională a migraților</p> <p>Alte zile celebrate la nivel internațional: https://www.coe.int https://www.un.org</p>
---	--

Cele 10 materiale informative, realizate cu scopul de a sprijini prevenirea și combaterea discursului urii în România, prin oferirea unui instrument de deconstruire de prejudecăți față de anumite minorități și grupuri vulnerabile la discriminare, au fost traduse în limba engleză, pentru a putea ajunge la un public cât mai larg.

STUDII

Centrul de Resurse Juridice (CRJ) a lansat raportul „Infracțiuni motivate de ură și discursurile urii. Situația din România: 2021-2022”. Pe baza unei metodologii folosite în rapoarte similare realizate de CRJ pentru anii 2015-2020, acesta prezintă și analizează cadrul legal național relevant, datele privind discursul urii și infracțiunile motivate de ură care sunt disponibile în România, precum și măsurile de prevenire și combatere a discursului și a infracțiunilor motivate de ură, aferente perioadei ianuarie 2021-iunie 2022.

Raportul de cercetare a fost tradus și în limba engleză și diseminat la nivel internațional.

OPINII

Perspectiva (ne)discriminatorie a manualelor de clasa a V-a, de „Gândire critică și drepturile omului”

Vom avea vreodată criterii nediscriminatorii în acordarea de locuințe sociale?

EVENIMENTE

EVENIMENT NEDISCRIMINAREA, DINCOLO DE CUVINTE

februarie 2023, București. CRJ a organizat Conferința Națională "Infrațiuni motivate de ură și discursul de ură. Situația din România: trecut și prezent" unde am discutat despre principalele date și concluzii ale Studiului CRJ "Infrațiuni motivate de ură și discursurile urii. Situația din România: 2021-2022", despre cadrul legal, colectarea de date, instrumentarea, raportarea și formarea, prezentând atât probleme, cât și soluții.

EVENIMENT INTEGRIS

iunie 2023, Cluj-Napoca. Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului (ACTEDO), în parteneriat cu Centrul de Resurse Juridice (CRJ) și cu sprijinul Baroului Cluj, a organizat primul **Forum Național Pro Bono** din țară, o conferință de anvergură dedicată drepturilor fundamentale și justiției sociale. CRJ a susținut o prezentare despre Discriminare, discurs de ură și infrațiuni motivate de ură.

REZULTATE CHAT PENTRU VICTIME

CRJ a derulat o cercetare la nivel național care a avut ca scop înțelegerea nevoilor persoanelor cu dizabilități atunci când accesează sprijin și utilizează servicii de chat live, concentrându-se în principal pe barierele cu care se confruntă, dar și bune practici și moduri pentru îmbunătățirea accesibilității serviciilor de sprijin.

Cercetarea a fost calitativă și a inclus

- o analiză de documente (legislație, studii, rapoarte)
- 3 focus grupuri cu reprezentanți și organizații pentru drepturile persoanelor cu deficiențe de auz, vorbire și vedere, și drepturile persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale
- 4 interviuri individuale cu reprezentanți ai organizațiilor "Supereroi printre noi", Asociația Bastonul Alb și ACTEDO (Centrul de Acțiune pentru Egalitate și Drepturile Omului), respectiv cu reprezentanta Agenției Naționale pentru Egalitatea de Șanse din România (ANES).

LUCRU ÎN PARTENERIAT

martie 2023, Budapesta. CRJ a participat la o întâlnire de lucru cu partenerii din proiect, care a inclus un curs de formare gestionat de Fundația Validity privind modul de desfășurare a focus-grupurilor și a interviurilor cu persoanele cu dizabilități.

septembrie 2023, Madrid. CRJ a participat la o întâlnire de două zile, unde partenerii au participat la o sesiune de formare, susținută de Victim Support Europe, precum și vizite de lucru la organizații din Spania care oferă diverse servicii de sprijin pentru victime și victime ale infracțiunilor, persoane cu dizabilități.

Sesiunea de formare a inclus următoarele teme:

- Conștientizarea și înțelegerea dizabilităților
- Vulnerabilitățile la infracțiuni ale persoanelor cu dizabilități
- Empatie și comunicare eficientă
- Îngrijirea la distanță

JUSTIȚIE ȘI STAT DE DREPT

PROIECT MONITORIZAREA DREPTURILOR OMULUI, LA ZI (2022-2024)

Proiectul are ca scop creșterea gradului de conștientizare a cetățenilor asupra drepturilor omului, tratamentului egal și statului de drept în România și întărirea capacității societății civile și a formatorilor de opinie/profesiștilor, prin crearea de instrumente și acces la expertiză necesare, de a identifica, raporta și se opune încălcării drepturilor omului, practicilor instituționale de natură să aducă prejudicii drepturilor omului, precum și lacunelor în legislație și în aplicarea legii.

Proiect finanțat prin programul Active Citizens Fund România, finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021.

BUGET PROGRAM 59,278.00 Euro

REZULTATE

Principalele activități:

- Experții CRJ au monitorizat constant inițiative legislative, dezbaterile formale, dar și informale (media și social-media) din societate, emitând în această perioadă de raportare 14 puncte de vedere pe subiecte legate de drepturile omului și acces la drepturi (www.crj.ro/starea-drepturilor-omului// - o platformă de expertiză independentă privind drepturile omului disponibilă online, pe website și social media CRJ)

Scopul este
o blocare a activității civice,
de apărare a interesului
public al organizațiilor
neguvernamentale.

Intr-o țară normală,
declarațiile ministrului
Predoiu ar fi avut consecințe.

Noi suntem undeva într-o
margine a democrației. [...]
Mi se pare mie că **ne obișnuim,**
așa ca societate,
să acceptăm orice.

România plagiată

Într-o țară normală, declarațiile ministrului Predoiu ar fi avut consecințe

ONG-urile ar putea fi obligate să depună garanții consistente dacă vor să conteste un proiect imobiliar în privința căruia există mari semne de întrebare

ÎCCJ anulează dreptul la locuire al grupurilor vulnerabile
Dacă educi poporul să-i placă eșafodul, dacă asta ai dat, asta ai!

Cei pe care nu îi reprezintă nimeni nu au voce

Actul sexual cu un minor sub 16 ani va fi considerat viol

„România educată” pune istoria romilor pe plan secund
Rom în Cluj-Napoca, zero șanse la o locuință socială

Consimțământul unei victime minore – excepție de neconstituționalitate

Vouchere destinate victimelor infracțiunilor

World AIDS Day – Acces nediscriminatoriu la drepturi pentru persoanele care trăiesc cu HIV/ SIDA

Legislația privind drepturile victimelor infracțiunilor: câteva comentarii și propuneri

Dreptul copilului la sănătate și bunăstare, dar doar cu acordul părinților

72.000 de persoane mai bine informate
cu privire la aspecte de drepturile omului
aflate în dezbateri în societate.

REZULTATE

- Organizarea a 3 dezbateri cu un total de 88 de participanți

„Monitorizarea respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități și ale vârstnicilor” - București

„Dreptul la locuire ca drept fundamental” - Timișoara

„Cum transpune România Directiva Victimelor” - Iași

- Elaborarea a 2 propuneri privind îmbunătățirea legislației, aplicarea legii și a cadrului de implementare, din perspectiva de drepturile omului

„Drepturile victimelor infracțiunilor”

„Dreptul la locuire ca drept fundamental”

- CRJ a documentat și inițiat 3 acțiuni în instanță, toate cazuri de încălcare a dreptului la locuire și nediscriminare pentru un grupuri de și persoane vulnerabile la discriminare. Cazurile se află în diferite stadii de judecată.

16

Împotriva

UAT Cluj-Napoca
UAT Alba Iulia
UAT Tg. Mureș

Campanie de fundraising și awareness

În luna iunie, a avut loc un atelier de comunicare, fundraising și grafică la care au participat persoane cu experiență în comunicare prin social media, fundraising și grafică din București, Timișoara, Constanța, Cluj.

- Am discutat despre ce facem la CRJ, despre ce înseamnă comunicare, comunicare accesibilizată, libertatea de exprimare și respectarea demnității umane în procesul de comunicare.
- Am dezbătut diverse strategii de comunicare și fundraising specifice profilului CRJ, concentrându-ne pe implicarea mai multor categorii de actori.

Campania de fundraising și awareness a avut ca rezultat o serie de evenimente

- În octombrie a avut loc un eveniment de tip "Porțile deschise" la care au fost invitați creatori de conținut pentru a cunoaște echipa CRJ și activitatea organizației. La eveniment au participat 9 creatori de conținut.

- În noiembrie a avut loc evenimentul "Biblioteca Vie".
- În decembrie am dezvoltat conceptul evenimentului care celebrează 25 de ani de activitate CRJ.

#25DEANIDEACTIVISM

Cărți vii sau despre cum poveștile ne aduc mai aproape.

Cărțile noastre:

- Ali
- Bianca
- Corina
- Mariana
- Sasha

Biblioteca vie

24 nov.

- **Living library (biblioteca vie) presupune, pe scurt, a citi un om: a-i pune întrebări, plecând de la un „rezumat” al cărții vii.**

Pe 24 noiembrie, la fundația Friends for Friends, ne-am întâlnit la „Biblioteca vie”, unde știam că preț de trei ore vor circula povești și discuții profunde despre identitate, muncă, viața de zi cu zi, antidiscriminare și multe altele.

Am intrat cu toate problemele de acasă în încăpere și când m-am pus pe scaun și am început conversațiile, s-au evaporat – este ce i-am spus unei necunoscute, așezate lângă mine. Plec cu o prietenă nouă și un vibe mișto. Continuați!

Biblioteca vie este o metodă foarte puternică și cu un impact mare.

Am comunicat cu oameni necunoscuți și am văzut lumea prin ochii lor pentru câteva minute prețioase.

– transcriere după feedback-ul olograf din partea cititorilor

Foarte frumoasă ziua evenimentului, aștept cu nerăbdare a 2a ediție (finger crossed).

ABORDAREA PROGRAMULUI

- Analiza legislației și a documentelor publice relevante;
 - Vizitarea neanunțată a centrelor sau spitalelor în care se află copii, tineri și adulți cu dizabilități mintale, finanțate din bani publici;
 - Intervievarea persoanelor închise în centre și a angajaților;
 - Elaborarea și transmiterea către autorități a unui raport de observare a modului în care este aplicată legea în centrul vizitat;
 - Solicitarea unui răspuns din partea autorităților;
 - Sesizarea celor responsabili atunci când identificăm abuzuri la adresa respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități mintale, instituționalizate;
 - Media advocacy pentru promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități mintale instituționalizate;
 - Propuneri legislative.
 - Accesibilizare informațională.
-

BUGET PROGRAM: 511,233.00 EURO

PLEDOARIE PENTRU DEMNITATE

PROIECTE

ADAPTJUST - Justiție accesibilă pentru persoanele cu dizabilități

Scopul proiectului este de a îmbunătăți implementarea hotărârilor CEDO și a deciziilor Comitetului de Miniștri al COE ce vizează drepturile persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale private de libertate. Proiectul va contribui la dezvoltarea capacității actorilor relevanți de a clădi o justiție accesibilă și va pilota patru mecanisme de protecție.

LIBER SĂ DECID. Tranziția de la tutelă la sprijin în luarea deciziilor pentru persoanele cu dizabilități

Scopul proiectului este de a crește capacitatea persoanelor cu dizabilități mintale, AVC și demență de a își exercita drepturile și de a își maximiza autonomia. Proiectul va elabora și pilota patru modele de servicii de asistență și sprijin în luarea deciziilor în colaborare cu furnizori privați de servicii sociale.

ENABLE - Facilitarea incluziunii și a accesului la justiție pentru suspecții și inculpații cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale

Proiectul își propune să îmbunătățească cunoștințele privind barierele de participare cu care se confruntă inculpații cu dizabilități intelectuale și psihosociale în sistemul de justiție penală.

LITI-GATE - Litigii strategice ca o poartă de acces pentru abordarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în Uniunea Europeană

Proiectul reunește 6 parteneri din 5 țări cu scopul de a promova punerea în aplicare a Cartei drepturilor fundamentale a UE prin activități de litigii strategice menite să abordeze încălcarea drepturilor fundamentale ale persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale.

ADAPTJUST

Finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin intermediul granturilor SEE.

FREE TO DECIDE

Finanțare nerambursabilă din partea Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin granturile SEE Grants Grants 2014 -2021

ENABLE

Proiect co-finanțat de Uniunea Europeană.

LITI-GATE

Proiect co-finanțat de Uniunea Europeană.

MONITORIZARE INOPINATĂ

● 2022

Centrul Sfântul Gabriel cel Viteaz, Centrul Armonia, Centrul Casa Cora
vizite inopinate în județul Ilfov, rapoarte și adrese către autorități privind abuzurile documentate

● 2023

Ministerul Muncii rupe protocolul cu CRJ privind vizitele inopinate
DIICOT descinde în județul Ilfov

Scrisoare CRJ dlui Prim-ministru, semnată de peste 60 de alte ONG-uri

Apar stenograme în spațiul public despre încercarea de desființare a CRJ

Organizațiile internaționale trag un semnal de alarmă

Scrisoare publică de îngrijorare, din partea Fundației Validity, adresată
Guvernului României și organismelor internaționale cu privire la
evenimentele recente din România

● Căsuța Lu Min

27 iulie, vizită inopinată de monitorizare

- 4 persoane cu dizabilități grave care zăceau culcați pe saltele murdare de fecale, urină și sânge, cu muște pe ele, care nu se puteau apăra și nu puteau cere ajutor (nonverbale și incapabile a se deplasa); una dintre persoane era în stare avansată de malnutriție (piele și os), cu leziuni la nivelul șoldului, acoperită de muște, mirosind puternic a fecale, o altă persoană din subsol era acoperită de fecale și sânge la nivelul feței și al mâinilor, celelalte 2 persoane nu se puteau mișca și nu puteau să comunice
- o persoană care locuia în subsol, dar care se putea deplasa și ieșise din acel spațiu, la parterul imobilului
- 2 persoane aflate în stare gravă, blocate într-o cameră de aproximativ 3 m², fără aerisire, fără iluminat, într-un pat. Accesul către acest spațiu era blocat printr-o masă de metal pe care erau așezate cărămizi.

- **20 de vizite inopinate de monitorizare**
3 plângeri penale formulate de CRJ

- **DIICOT recunoaște calitatea procesuală activă a CRJ**

pentru apărarea drepturilor sau intereselor legitime ale persoanelor cu dizabilități în două dosare penale

- **Ordin privind decontarea serviciilor de reevaluarea psihiatrică**

În urma preluării mai multor plângeri, CRJ a transmis mai multe sesizări către autoritățile cu competențe în materie: Ministerul Sănătății, Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Colegiul Psihologilor, etc. Ca efect al demersurilor realizate, alături de alte sesizări transmise de instanțele de judecată, pe subiect, în luna august a anului 2023 a fost publicat în MOF Ordinul comun nr. 2692/1889/2023, prin intermediul căruia au fost modificate prevederile ordinului nr. 3432/2128/2022.

FORMARE

- **O întâlnire pentru formarea unei rețele de intermediari în justiție**

demararea procesului de formare a unei rețele de specialiști în domeniul sănătății mintale pe lângă instanțe și parchete prin instruirea a 30 de psihologi/psihopedagogi selectați la nivel național

- **Formarea unei rețele de specialiști pentru preluarea victimelor**

Scierea unei metodologii de funcționare a unui call-center destinat victimelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale, instituționalizate în centre, unități medico-sociale, spitale/secții de psihiatrie.

- **Workshop-uri pe tema deciziei asistate**

- două workshop-uri online adresate judecătorilor, cu 20 de judecători din circumscripția Curții de Apel Oradea.
- un workshop online destinat asistenților sociali, cu 212 participanți.
- un workshop în format fizic în colaborare cu Centrul Național de Sănătate Mintală și Luptă Antidrog, 19 participanți.
- o sesiune de instruire cu reprezentanții ONG-urilor și ai autorităților publice din județele pilot și persoane cu dizabilități, coordonat de profesorul Michael Bach, 27 participanți.

ADVOCACY NAȚIONAL

PILOTARE

Pilotarea serviciilor de sprijin în luarea deciziilor au avut loc în :

- 16.03. 2023, 14 participanți (șefi de centru, psihologi, asistenți sociali, ergoterapeut, animator socioeducativ, personal medical și de recuperare, coordonator personal de specialitate din DGASPC Maramureș Centrul de Zi pentru Persoane Adulte cu Dizabilități Grivitei, Dgaspc Maramureș, CABR Calinești, Centrul de Abilitare și Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilitati Filipeștii de Targ).
- 17.03.2023, 43 de participanți (șef centru, coordonatori personal de specialitate, pedagogi, asistenți sociali, psihologi, kinezoterapeuți, șef serviciu management de caz și consilieri juridici din cadrul DGASPC Prahova)

Planificarea unei campanii naționale de acțiune

- filmarea unui spot TV și înregistrarea unui spot radio la finalul anului 2023
- printarea a peste 500 de afișe în limbaj accesibilizat, destinate centrelor, spitalelor/secțiilor de psihiatrie, DGASPC-urilor și IPJ-urilor
- printarea a 15,000 de flyere informative, destinate persoanelor cu dizabilități, instituționalizate, dar și autorităților

Spot-ul radio-TV, afișele și flyerele sunt menite să promoveze aplicația Ceasul bun și platforma cerjautor.ro, obiectivul general fiind maximizarea autonomiei persoanelor închise și facilitarea accesului la instrumente adecvate pentru a reclama eventualele abuzuri, dar și pentru a-și exercita drepturile.

Audiență totală în social media:

 570,000

INSTRUMENTE DIGITALE

pentru creșterea accesului efectiv la justiție și maximizarea autonomiei persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale sau cu afecțiuni neurologice.

CEASUL BUN

Aplicație mobilă

Aplicația mobilă „Ceasul Bun”, sub forma unui chestionar accesibilizat, este dedicată sprijinirii persoanelor instituționalizate sau angajaților din centrele rezidențiale de asistență socială, spitale sau alte astfel de instituții pentru a raporta situații de abuz fizic, emoțional sau neglijență.

CER AJUTOR

Platformă web

Platforma web vine în completarea aplicației mobile Ceasul bun și răspunde aceleiași nevoi identificate în peste 20 de ani de expertiză în domeniu, și anume lipsa efectivă a instrumentelor adecvate prin intermediul cărora, persoane din categorii vulnerabile (cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale, dar și cele cu afecțiuni neurologice, instituționalizate) să poată avea acces la justiție (să poată formula sesizări cu privire la fapte de natură penală ale căror victime sunt, să își poată revendica drepturile sau cere reevaluarea măsurilor de ocrotire instituite).

ACTIVĂRI ARTISTICE

EU SUNT LULI

*spectacol de teatru interactiv despre
punerea sub interdicție a persoanelor cu
dizabilități intelectuale și dreptul la a lua
decizii, urmat de un dialog
deschis cu publicul.*

**5 REPREZENTAȚII
PESTE 700
DE SPECTATORI**

- de Crista Bilciu, cu Anda Saltelechi (Luli), Ioana Mărcoiu (medic, Mirela, asistentă, judecător), Alina Berzunțeanu (infirmieră, rezidentă, paznic, judecător),
- poveste reală documentată din abuzuri reale prin care au trecut persoane cu dizabilități, instituționalizate.
- două reprezentații la Teatrul Odeon
- o reprezentație la Teatrul Gong din Sibiu
- o reprezentație la Teatrul Alexandru Davila din Pitești
- participare la Festivalul New Wave din Reșița

ACTIVĂRI ARTISTICE

COLIVIA

*instalație artistică
experimentală și participativă.*

- o cușcă pe lângă care au trecut, de care s-au apropiat sau căreia i-au trecut pragul circa 25,000 de persoane. Mara, a cărei fotografie la dimensiuni reale am expus-o în cușcă, a ridicat întrebări dure, dar cu răspunsuri din realitatea de zi cu zi a persoanelor private de libertate în instituții.
- voluntari care au răspuns tuturor întrebărilor publicului.
- 700 de semne de carte și 50 de totebags cu mesaj distribuite.

- fragment teatral cu două scene din spectacolul *Eu sunt Luli*, jucat liber, pe stradă, sub forma unui happening artistic în fața trecătorilor,
- o dezbatere cu publicul.

ADVOCACY INTERNATIONAL

Comunicările CRJ către Comitetul de Miniștri, publicate pe site-ul Consiliului Europei

- N. c. României (Cererea nr. 59152/08) și R.D. și I.M.D. c. României
- Parascineti c. României (Cererea nr. 32060/05) și a C. Teodorescu c. României

CRJ a participat la un briefing cu diplomați din peste 25 de țări, în Strasbourg

CRJ a participat la o ședință de informare a reprezentanților misiunilor diplomatice, la invitația European Implementation Network, înaintea celei de-a 1468-a reuniuni a Comitetului de Miniștri pentru drepturile omului.

Comitetul ONU împotriva Torturii: CRJ răspunde întrebărilor despre mecanisme de plângeri, decese și internare nevoluntară

CRJ a participat la o audiere specială în cadrul celei de-a 77-a reuniuni a Comitetului ONU împotriva Torturii, privind punerea în aplicare în România a Convenției împotriva torturii și altor pedepse și tratamente inumane sau degradante. CRJ a fost singura organizație neguvernamentală de drepturile omului care a transmis un raport în cadrul evaluării.

Vizită de studiu la Consiliul Europei: Incluziunea și abilitarea comunității rome – Standarde și activități de cooperare

Departamentul de Educație al CoE a găzduit un grup de reprezentanți ai Programului de granturi SEE/Norvegia din România într-o vizită de studiu pe tema incluziunii și abilitării comunității rome. CRJ a participat, punând accent pe intersecția identităților persoanelor cu dizabilități, dar mai ales pe gradul crescut de vulnerabilitate al fetelor și femeilor rome cu dizabilități.

ADVOCACY INTERNATIONAL

Rolul ONG-urilor și al autoreprezentanților în monitorizarea executării hotărârilor CEDO - Strasbourg

Întâlnire privind formarea ONG-urilor și a autoreprezentanților persoane cu dizabilități în raportarea la Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei și la Comitetul ONU pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD).

Promovarea accesului la justiție pentru suspecții sau inculpații cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale - Vilnius, Lituania

Conferință internațională și întâlnire de lucru cu partenerii din proiectul ENABLE.

Două broșuri – incluziune și acces la justiție pentru suspecții și inculpații cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale

Română, engleză, cu versiuni ușor de citit

Cercetarea privind barierele cu care se confruntă suspecții și inculpații cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale în sistemul de justiție penală în România

Română, engleză, cu versiuni ușor de citit

CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

**JUSTIȚIE.
DEMNITATE.
EGALITATE.**